

ENGINYERIA
FINANCERA

MANIPULACIÓ
de PERSONES

*i l'*AUGE
*de l'*EXTREMA
DRETA

dins de
*l'*ESGLÉSIA
CATÒLICA

—

GARETH
GORE

Gareth Gore

Opus

Enginyeria financera, manipulació de
persones i l'auge de l'extrema dreta
dins de l'Església catòlica

Traducció d'Imma Estany i Mireia Alegre

Primera edició: octubre del 2024

Títol original: *Opus. The Cult of Dark Money, Human Trafficking, and Right-Wing Conspiracy inside the Catholic Church*

© Gareth Gore, 2024

© de la traducció: Imma Estany Morros i Mireia Alegre i Clanxet, 2024

© de la traducció de les notes: Jordi Vidal Tubau

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions, SLU, Pòrtic

Av. Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

ISBN: 978-84-9809-583-8

DIPÒSIT LEGAL: B. 16.976-2024

Fotocomposició: Grup62

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.

La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.

A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

TAULA

<i>Introducció</i>	9
1. El Sindicat	27
2. El negoci familiar	55
3. Un autògraf del papa	84
4. No és un instrument terrenal	112
5. Perquè ho dic jo	136
6. Habemus papam	162
7. Un dia beneït	189
8. Un nou grup demogràfic	215
9. De capa i espasa	241
10. L'assassí albí	262
11. Un matrimoni de conveniència	293
12. Trobaràs dracs	318
13. La carta Trump	340
14. Revolta	371
<i>Agraïments</i>	413
<i>Notes</i>	421

EL SINDICAT

Madrid, juny del 2004

El 24 de juny de 2004 al matí, una caterva d'empresaris de rostres macilents es van aplegar al soterrani de la seu central del Banco Popular a Madrid per aprovar oficialment els comptes de l'any anterior. La junta anual d'accionistes era una cita tediosa però immutable del calendari empresarial, un requisit legal que suposadament donava a les desenes de milers d'inversors que tenien accions del banc¹ una oportunitat de formular preguntes, plantejar inquietuds i, en general, fer retre comptes als homes que dirigien l'entitat. Durant anys, aquests requisits només s'havien complert de boca, i en realitat havien optat per celebrar la reunió a porta tancada,² a la sala de juntes de la setena planta, on els homes que se n'encarregaven aprovaven els comptes sense discutir-los. Tots aquells anys, les entitats reguladores havien fet els ulls grossos, però darrerament havien començat a indagar i a obligar-los a complir les normes amb més rigor. Aquelles mesures restrictives eren un reflex d'una revolució més àmplia que s'estenia dins la societat espanyola, desencadenada pels fets succeïts l'11M, tres mesos abans, quan —en un cínic intent de mantenir-se al poder— el Partit Popular, aleshores al govern, havia mentit al país sobre una sèrie d'atacs amb bomba que havien causat cent noranta-tres víctimes mortals tan sols uns dies abans de les eleccions generals, atribuint aquella atrocitat als terroristes bascos i no als islamistes, que protestaven per la intervenció d'Espanya a la guerra de l'Iraq. Aquesta estratègia se'ls va

girar en contra estrepitosament: els va fer perdre unes eleccions que estaven disposats a guanyar i va desfermar una indignació generalitzada contra l'elit farsant. Quan José Luis Rodríguez Zapatero, el nou president socialista, va prometre una societat basada en la transparència, els homes reunits a la sala es van amoïnar pel que aquella revolució imminent podia significar per a ells —i per al secret amagat al fons del Banco Popular, que hi havia estat ocult durant més de mig segle.

El canvi en el panorama no es podia haver produït en un moment pitjor. Al president i mascaró de proa del Popular des de finals de la dècada dels cinquanta, Luis Valls-Taberner, no se l'havia vist en públic des de feia mesos. Don Luis, tal com l'anomenava respectuosament tot el personal del banc, havia complert setanta-vuit anys unes setmanes abans. Tot i que l'home no era gaire de celebrar aniversaris —preferia felicitar la gent pel sant, i no pel dia de l'aniversari—, els seus últims natalicis havien estat un mal presagi del declivi gradual de la seva salut.³ El president havia passat el setanta-sisè aniversari recuperant-se d'una operació d'urgència a l'estómac; en el setanta-setè es preparava per a una altra intervenció per extirpar-li un tumor a sobre de l'ull esquerre. Els anys li començaven a passar factura: últimament li costava cada cop més moure's, i ho feia amb més lentitud; també havia començat a patir episodis de vertigen i de visió borrosa,⁴ símptomes de la malaltia de Parkinson en estat avançat. Però en lloc de dimitir o nomenar un successor, Don Luis havia optat per continuar al càrrec i dissimular el seu estat de salut tan precari. Tot i que encara anava al despatx religiosament —hi arribava a les nou cada dia, sovint amb barba d'un dia (s'estimava més afaitar-se a l'oficina per poder passar més estona a casa llegint la Bíblia)—, Don Luis continuava brillant per la seva absència.⁵ En anys anteriors es podia veure el president tot sovint al voltant de l'edifici, aturant-se a xerrar amb el personal de base, adreçant-se als empleats pel nom, preocupant-se per recordar petits detalls⁶ de la primera co-

munió d'un fill, d'un parent malalt o de les tribulacions del seu equip de futbol preferit, alhora que aplegava informació sobre el banc: quins departaments treballaven de valent, què reclamava atenció i qui anava més fluix a la feina. Però aquells passeigs pràcticament s'havien acabat.⁷

Aquesta farsa va durar mesos. Ara bé, els darrers temps havien començat a succeir coses que amenaçaven de transformar el problema relativament benigne de l'existència eremítica del president en una crisi greu. El primer senyal que alguna cosa no anava a l'hora sorgí al final del 2003, quan, just una setmana abans de Nadal, onze membres de la junta de cop i volta van ser destituïts en bloc.⁸ El banc va intentar presentar aquelles sortides com a part d'una reducció del nombre de membres de la junta planejada des de feia temps —i la premsa va picar i s'ho va empassar a ulls clucs—. Però llavors, unes quantes setmanes més tard, un dels principals accionistes del banc va anunciar inesperadament que es venia tota la seva participació, d'uns 340 milions d'euros.⁹ Aquella notícia va causar una gran sorpresa, sobretot perquè l'inversor havia adquirit la participació molt poc abans —i ho havia fet a so de bombo i platerets, anunciant la compra com el començament d'una nova aliança que prometia un gran futur per a totes dues parts—. ¹⁰ Com és lògic, una decisió tan sobtada va desencadenar tota mena d'especulacions. L'inversor havia decidit vendre en veure el que passava *realment* de portes endins? Havia arribat a la conclusió que Don Luis no estava capacitat per dirigir el banc? Aquella liquidació també va presentar sota una altra llum la destitució en massa de més d'una tercera part de la junta uns mesos abans. Ara corrien rumors d'un cop fallit contra el president, que es negava a jubilar-se, que es negava a escoltar raons. Un dels bancs més grans d'Espanya estava en mans d'un home gran amb el cap poc clar? Com és que li permetien continuar al càrrec? I la resta de la junta, per què no havia fet alguna cosa per posar remei a la situació?

Durant la primavera, les especulacions sobre l'aptitud de Don Luis per continuar al càrrec havien fet volar prop de mil

milions d'euros del valor del Popular.¹¹ En el món de la banca, un negoci basat a infondre confiança en els clients i convèncer-los que els seus diners estan segurs, la incertesa pot ser molt perillosa. En primer lloc, la caiguda de les cotitzacions del banc el podria convertir en un objectiu fàcil exposant-lo a una adquisició hostil per part d'un rival més gran —o d'un fons voltor—. Atesa la necessitat de mantenir ocult el beneficiari secret del banc, aquesta possibilitat era clarament inacceptable. I una cosa més preocupant: si la confiança entre els inversors es continuava esvaint, i s'estenia als cinc milions de clients del banc, el Popular podia trobar-se immers ràpidament en una crisi molt greu, i en aquest cas no es podia descartar una retirada massiva de dipòsits.

L'equip entorn del president, fortament cohesionat, va ordinar un pla per ofegar els rumors, per projectar una imatge d'activitat normal i de ferm suport entre la junta de membres a Don Luis.¹² Atenent els nous requisits per celebrar una reunió d'accionistes com cal, i no la reunió dels membres de la junta a porta tancada, a la planta setena, els executius del banc van decidir matar dos pardals d'un tret: el president faria un discurs durant la reunió anual, el qual podria ser enregistrat i distribuït als mitjans. Ja hi havia data fixada per a la reunió, de manera que no calia inventar una excusa per a l'aparició sobtada del president en públic després de molts mesos. De fet, allò reforçava a la perfecció el missatge que volien transmetre: plena normalitat al banc. Tenint en compte el que hi havia en joc, l'equip també va decidir prendre algunes precaucions. Van procurar que el discurs d'en Luis fos el màxim de breu possible¹³ i el van imprimir en lletra ben grossa, i a doble espai, perquè el pogués llegir tot i veure-hi borrós.

Aquell matí van fer un assaig a l'auditori, només per assegurar-se que tot anava bé. Don Luis, ben elegant amb un vestit de llana fosca, camisa blanca i corbata estampada blava, va pronunciar el discurs sense cap entrebanc,¹⁴ cosa que va alleujar enormement tots els presents. La llista de convidats també s'havia reduït al mínim absolut. La reunió s'havia traslladat de la

sala de juntes a l'auditori, situat al soterrani, però l'elenc de personatges assistents era si fa no fa el mateix de sempre. En un clar incompliment de totes les normes, els accionistes més petits —els que podrien muntar una escena o fer preguntes difícils— havien estat deixats de banda.¹⁵ La concurrència omplia encara no una quarta part de la sala; només vint¹⁶ dels més de setanta mil accionistes¹⁷ hi eren presents. L'auditori era un mar de rostres amics, d'homes designats personalment per a la junta per Don Luis al llarg dels anys, justament per raó de la seva discreció i la seva predisposició a fer els ulls grossos al gran secret del banc.

Però totes aquelles precaucions van ser debades: la reunió va ser un desastre des del principi. Quan es dirigia a l'estrada, en Luis va ensopegar i va caure a les escales.¹⁸ Va quedar una mica desconcertat —avergonyit, potser—, però estava bé. Van ajudar el president a tornar al seient. Es va fer un silenci, per un moment, tant a l'estrada com entre el públic. Ningú no sabia què dir.

El primer a trencar-lo va ser Ángel Ron,¹⁹ assegut immediatament a la dreta d'en Luis. Ron, un gallec corpulent amb unes celles gruixudes, barbeta partida i un somriure trapella, era el president executiu del banc, el responsable de la gestió quotidiana de l'entitat. Malgrat la diferència d'edat, els dos homes mantenien una relació excellent. Ron era de les poques persones del banc que encara veien Don Luis tot sovint: dinaven junts un parell de cops per setmana. Ron tenia debilitat pel seu cap, que l'havia escollit a ell per a projectes més grans sent jove, i amb els anys li havia confiat alguns dels assumptes de negocis més difícils i delicats del banc, per posar a prova la seva competència i discreció. Ron havia superat les proves amb nota, i dos anys abans havia estat nomenat president executiu a l'edat de tan sols trenta-nou anys.

—Ha de començar... Miri, ho tenim aquí, al guió —va dir Ron, molt atent, assenyalant la lletra extragrossa del text redactat per a Don Luis—. Comença donant la benvinguda a tothom.²⁰

—Correcte, comença donant la benvinguda a tothom —va intervenir una veu amical des de l'altre costat. Era Francisco Aparicio, conegut per tothom com a Paco. Aparicio havia ingressat a la junta a finals de l'any anterior.²¹ Era un home menut amb un nas prominent i mirada penetrant, d'ofici advocat, encara que el seu àmbit d'especialitat constituïa gairebé un misteri. Als cercles judicials no era gaire conegut. De fet, aparentment havia passat gran part de la seva vida laboral treballant per unes fundacions benèfiques misterioses. No tenia experiència portant un banc, però per algun motiu en Luis havia decidit nomenar-lo no tan sols secretari de la junta, sinó també secretari del comitè executiu, dos càrrecs crucials en la gestió diària del banc. Potser en copsar la sorpresa entre els que l'envoltaven, Don Luis va demanar a la gent que tractessin en Paco com un dels seus.²² No els va costar gaire: assistit per una actitud amistosa i un somriure encomanadís que desarmaven, en Paco ben aviat es va convertir en una figura ben popular.

Però sobre el nou secretari de la junta planava un cert misteri. Era un secret de domini públic que en Luis i en Paco vivien junts. Ni l'un ni l'altre no parlaven obertament de la seva vida fora del banc, però era ben sabut que tots dos eren membres de l'Opus Dei, una branca secreta ultraconservadora de l'Església catòlica, i que vivien en un allotjament únicament per a homes que pertanyia al moviment, situat just al nord de la capital. Allà portaven una existència oculta subjecta a uns vots de celibat, pobresa i obediència,²³ i s'esperava d'ells que complissin un horari rigorós de misses, rituals i silenci. El nomenament d'en Paco com a secretari de la junta havia estat un moviment arriscat: durant dècades, algunes persones de Madrid havien qualificat el Banco Popular de «Banc de l'Opus Dei» arran de la filiació religiosa del president. En Luis sovint se'n reia, d'aquestes acusacions, iassenyalava els milers i milers d'empleats de l'entitat que no tenien res a veure amb el moviment religiós. Decidit a combatre aquells rumors, fins i tot havia prohibit als pocs membres de

l'Opus Dei²⁴ que hi treballaven que se saludessin entre ells a la manera tradicional: en llatí, un d'ells deia «*Pax*» (pau) i l'altre responia amb «*In æternum*» (per tota l'eternitat). Amb tot, els era difícil desempallegar-se d'aquella reputació, que en certa manera la gent havia interioritzat. El personal del menjador havia deixat de servir carn els divendres de Quaresma,²⁵ no perquè els ho hagués indicat ningú, sinó perquè pensaven que allò podia molestar l'Opus Dei. Si el personal no tenia clar qui era el responsable de l'entitat, no ha d'estranyar que a Madrid la rumorologia anés plena d'especulacions sobre els vincles entre el Popular i el moviment religiós. El nomenament d'en Paco podia atiar aquelles enraonies. Però atesa la urgència d'una transferència del poder sense entrebancs, aquestes consideracions havien perdut importància.

Don Luis va agafar el text que li allargaven, va alçar la mà esquerra per ajustar-se les ulleres i, mentalment, va començar a llegir les primeres línies del discurs. Va indicar a Ron que encengués el micròfon: estava a punt per a començar.

—Molt bona tarda —va dir. No va ser un gran començament, perquè encara era el matí.²⁶ Afortunadament, gran part del públic no havia sentit res perquè en Luis havia agafat el micròfon just quan havia començat a parlar, cosa que va provocar un esclat d'interferències eixordador que va omplir la sala. El públic aplegat es va tapar les orelles.

En Paco i Ron, visiblement nerviosos, van engrapar el micro i, tots dos junts, el van atansar al president i el van posar a sobre dels fulls que l'home tenia al davant. El moviment de l'aparell va reverberar en un seguit d'espetecs que van ressonar dins la sala.

—Em senten bé? —va demanar en Luis—. I ara? —Una pausa breu—. Benvinguts a la junta general ordinària —va dir per fi. Va somriure, va fer una pausa i va recórrer tota la sala a poc a poc amb la mirada, per tornar a mirar el text. Li havien dit que seguí el guió—. Durant molts anys, ens hem reunit l'última setmana de juny...

Era evident que el president s'embarbussava una mica.

Els homes reunits a l'auditori es van començar a donar ullades entre ells, neguitosos.

—Ens reunim no solament per..., no solament per obeir la llei, sinó també per mantenir informada una societat més àmplia..., tal com hem anat fent al llarg de tot l'any... a fi que puguin... aprovar, censurar —o *guardar silenci*— sobre la gestió del banc.

Articulava les paraules a poc a poc, gairebé li costava, i cada pocs segons movia la mandíbula cap a un costat en un gest estrany. En Paco, assegut a la seva esquerra i visiblement incòmode amb el que passava, es va treure les ulleres, neguitós, i va mirar en Luis, a punt per intervenir. Sabia com n'era de delicada la salut del president. A la casa on vivien s'havien fet algunes reformes per posar remei a les dificultats que tenia: havien instal·lat un ascensor, i després d'algunes caigudes recents²⁷ havien arrebossat el maó vist de l'escala amb una capa gruixuda de ciment pensant en la seva seguretat.

—Atès que els resultats de l'any passat ja es van presentar al gener —va continuar Don Luis—, i que s'han analitzat i debatut durant cinc mesos, ara mateix, al juny, amb els deures fets —Va alçar la mirada per sobre de les ulleres— no hi ha gran cosa a... —Una pausa llarga— ...a comentar.

Es veia que en Luis estava incòmode a la sala.

Va fullejar el guió tot nerviós.

—Com que els paràgrafs són curts, faig pauses per marcar la distinció entre un apartat i un altre —va apuntar a tall de curiosa explicació de les dificultats que tenia per acabar la frase anterior.

Entre els presents a l'auditori, el torbament era palpable. Cap d'ells no es feia il·lusions que en alguna part de la junta general ordinària es retrià comptes de la gestió del banc, però si allò se sabia, la seva complicitat en tota la farsa els podia perjudicar. Eren figures prominents de la indústria, els principals advocats, la *crème de la crème* de l'elit econòmica espanyola, amb una reputació que havien de protegir. Ara bé, també formaven part del que Don Luis solia anomenar el seu *núcleo du-*

ro,²⁸ un grup d'aliats devots, fermes i incondicionals amb els quals podia comptar per protegir els interessos del banc i el poder real que s'amagava al darrere.

El president permetia —fomentava, creien alguns— que el Popular fos descrit als mitjans com el banc dels germans Valls-Taberner, però en realitat ell i el seu germà Javier tan sols en posseïen algunes accions. Al banc també li agradava parlar de la participació del nou per cent del gegant de les assegurances alemany Allianz, que havia ingressat a l'entitat adquirint aquest paquet a la dècada de 1980. Però, de fet, ningú no esmentava el poder real que hi havia rere el Popular. El principal accionista veritablement era una misteriosa aliança d'inversors no identificats coneguts com el Sindicat.²⁹ Divereses empreses estratificades —totes registrades a la mateixa adreça que el banc, i totes dirigides per la mateixa llista d'hommes enigmàtics, sense rostre—, dificultaven el rastreig de qui n'era el propietari final, el beneficiari final d'aquella participació enorme. En el decurs dels darrers anys, la participació havia generat centenars de milers d'euros tan sols en dividends. Resseguint el flux dels diners entre els estrats d'empreses, semblava que els beneficiaris eren fundacions benèfiques amb un nexa comú: vincles amb l'Opus Dei.

Però al cap de cinquanta anys, aquest muntatge estava amenaçat. Dins del Popular, ara es lliurava una lluita cruenta pel poder que amenaçava de posar al descobert —i segurament tallar— el flux constant de fons del banc cap a l'Opus Dei. La lenta davallada de la salut d'en Luis havia desvetllat les ambicions latents durant molt de temps d'alguns dels executius amb més antiguitat al banc. Tan sols els dos últims anys, el president havia presenciado diferents intents de cop d'estat per part de dos dels seus puntals més propers. Ara que Don Luis es feia gran i estava aïllat al seu despatx i desconnectat de la política del banc, ells havien fet l'intent. Els membres de la junta començaven a pensar en la successió, en qui —i què— podia venir després, i es començaven a obrir escletxes a l'estructura de la junta. Aquestes escletxes podien erosionar el

poder del Sindicat i estroncar el flux de diners cap a l'Opus Dei.

Quan en Luis va continuar el parlament, va passar al delicat tema de la successió, que planava amenaçadorament sobre la sala.

—Hem de garantir que la unitat essencial del banc no es vegi amenaçada —va dir—. En els negocis...

Novament la sala es va omplir d'una vibració elèctrica. Don Luis havia donat un cop al micròfon en girar el full del discurs. Al cap d'uns segons es va apagar. La sala esperava que continués parlant. I va continuar esperant i esperant. A l'estrada, el president va tornar al full anterior del discurs i va passar més pàgines cap enrere. Se'l veia perdut. A banda i banda, Ron i Aparicio es van girar cap a ell, visiblement preocupats.

—En els negocis...

Va intentar prosseguir, però es va perdre una altra vegada. Mirava el guió que tenia al davant sense veure-hi, i movia la mandíbula cap a un costat, en un gest nerviós. En Paco se li va acostar i li va assenyalar per on anava. Al cap d'uns segons de silenci incòmode, el president va continuar, i de seguida es va tornar a perdre. Era evident que l'home patia. Semblava que havia de fer un esforç per dir cada paraula. El que pretenia ser una afirmació de poder, una demostració d'unitat, s'anava convertint ràpidament en una farsa. La seva autoritat s'esvaïa. Era evident que en Luis es convertia per moments en un destorb per als presents a la sala, per al banc —i per a l'Opus Dei.

Aquella tarda, en Luis se'n va tornar a casa d'hora, després d'excusar-se del llarg dinar per als membres de la junta que tradicionalment es feia després de la reunió general ordinària. Des de la seu del Popular a Madrid, tenia un trajecte de vint minuts fins a Mirasierra, un barri exclusiu de la perifèria nord de la ciutat on, en una residència compartida, ell i una dotzena més d'homes com ell vivien en qualitat de numeraris

de l'Opus Dei. Amagat a la cantonada on s'encreuaven dos carrers tranquils, el complex residencial modern,³⁰ de maó rogenc, semblava un edifici corrent, sense pretensions. Potser l'únic tret que el distingia eren les dimensions: era la casa més gran del veïnat. A l'esquerra, darrere d'una tanca, hi havia una piscina de vint metres de llarg, una pista de tennis i una pista de pàdel a part, on els homes que vivien a la residència es podien desfogar.

Els membres numeraris eren un cos d'elit de l'Opus Dei. Mentre la gran majoria de membres —els supernumeraris— duïen una existència palesament corrent i vivien la vida quotidiana en una casa familiar amb la dona i els fills, un selecte grup de membres com en Luis havien decidit dedicar tota la seva vida a l'Opus Dei i havien fet vot de pobresa, castedat i obediència al moviment.³¹ La residència en si estava dividida en dues parts: l'edifici principal, on vivien els homes numeraris, i un edifici més petit on les numeràries auxiliars —les dones que cuinaven i netejaven per als homes— tenien les dependències, amb una entrada a part en un costat de l'edifici, a tocar dels contenidors de deixalles. Els dos edificis estaven connectats per un doble conjunt de portes internes, cada una proveïda d'un pany diferent. El director de la residència dels homes tenia una clau per obrir una porta,³² mentre que la directora responsable de les numeràries auxiliars tenia la clau de l'altra. Era un sistema infal·lible ideat per aïllar hermèticament les dues residències. Ajuntar persones de diferent sexe estava estrictament prohibit.³³ Encara que, en efecte, vivien en el mateix edifici, el fundador havia deixat instruccions específiques en el sentit que havien de viure com si fossin a quilòmetres de distància. Les portes s'obrien a unes hores determinades per a les dones perquè servissin el dinar o fessin la neteja, i després quedaven tancades tota la nit. Durant la neteja diària de la residència masculina se suposava que els homes havien de deixar lliure no solament la seva habitació, sinó tota la planta de la casa, a fi d'evitar trobades casuales.³⁴ Ni tan sols al director i la directora no se'ls permetia tenir cap

contacte físic. Qualsevol conversa per coordinar les hores dels àpats o de la neteja³⁵ s'havia de fer pel sistema telefònic intern, i ni tan sols llavors es podien dir pel nom.³⁶ Per a assumptes més complicats, els estava permès fer passar una nota per sota de la porta, per bé que havia de ser impresa i sense signar³⁷ com a mesura de seguretat per evitar que es formés cap mena de vincle personal —pel fet de veure el nom de l'altra persona o la seva lletra escrita a mà, per exemple.

El cotxe es va aturar a la residència, i en Luis va agafar l'ascensor al garatge per pujar a la segona planta. Una vegada allà, va recórrer un passadís curt i va girar a l'esquerra. Va obrir la porta de la seva habitació, que estava moblada austera-ment —amb un llit, una tauleta de nit senzilla, un escriptori amb la cadira i un armari—. A sobre el capçal del llit hi havia una imatge de la Mare de Déu, una decoració obligatòria,³⁸ que els numeraris estaven obligats a saludar —n'hi havia prou de fer un simple moviment amb els ulls— cada vegada que entraven o sortien. Després de saludar la Mare de Déu, en Luis va tancar la porta i es va canviar la roba per una de més còmoda.³⁹ Abans de tornar-se a posar els pantalons, es va lligar un cilici —una cadena petita amb pues— a la cuixa. En principi, els numeraris havien de portar aquella cadena dues hores cada dia, com un hàbit piados de càstig concebut per mantenir el cos en un estat de servitud⁴⁰ i com a recordatori del patiment de Jesucrist. El cilici sovint deixava petites punxades a la pell que podien ser molestes quan es nedava en públic, per la qual cosa tenir una piscina privada era molt més justificable. La mortificació era un principi fonamental de l'Opus Dei, i les accions habituals, per petites que fossin, eren fomentades durant tot el dia, tant si era dutxar-se amb aigua freda com prendre el cafè sense llet. Una vegada a la setmana se suposava que els homes havien de dormir sobre un tauler de fusta; les dones ho havien de fer cada nit perquè es considerava que eren més sensuais, així que havien de fer un esforç addicional per protegir-se de les temptacions. El dissabte hi havia una altra mortificació, en forma de càstig: un fuet en

forma de corda amb el qual els membres es fuetejaven l'esquena picant-se per sobre de l'espatlla, alhora que cantaven una pregària a la Verge Maria, el «Déu vos salve, Reina i Mare». Després d'aquella pràctica, de tant en tant a la paret hi quedaven petits esquitxos de sang.

Un cop es va haver canviat, en Luis va baixar a la capella. Trenta minuts d'oració a la tarda eren una part fixa del «pla de vida» que s'esperava que seguissin els membres, i en Luis —tot i ser president d'un banc gran, amb la feinada que això suposava— no n'era una excepció. Les normes, tal com les anomenaven internament, havien estat establertes pel fundador, i eren una part crucial de la vida dins de l'Opus Dei. Els membres rebien instruccions de seguir-les escrupolosament, i d'honrar-les i defensar-les com el curs inequívoc del camí que Déu havia disposat per a ells.⁴¹ Aquelles normes regulaven la vida de tots els numeraris des del matí fins a la nit. Cada un d'ells s'havia de despertar a punta de dia i dedicar a Déu el primer minut de la jornada, cosa que feien agenollant-se, besant el terra i pronunciant «*Serviam*» («Jo et serveixo», en llatí) en veu baixa. Més tard es feia mitja hora d'oració al matí, seguida d'una missa en llatí i la comunió. Fins i tot a la feina continuaven les normes. Els numeraris havien de recitar l'àngelus al migdia, prendre's un moment per a la introspecció personal i resar el rosari. L'ideal era que s'abstinguessin de parlar durant tres hores després de dinar, encara que això no sempre era possible a l'oficina. En plegar de la feina hi havia mitja hora més de pregària, normalment seguida d'estudi religiós, un text escollit especialment pel director espiritual, i també algun passatge de la Bíblia. I abans d'anar a dormir, en principi els membres s'havien d'agenollar al costat del llit amb els braços estirats, abans de dir tres avemaries, i després ruixar el llit amb aigua beneïta. S'esperava que cada un d'ells observés llavors un silenci estricte fins l'endemà al matí. El programa era tan precís i exigent que s'imprimien unes targetes especials perquè els membres marquessin cada punt que acomplien al llarg d'un mes, i el director podia comprovar la

targeta en qualsevol moment. Era com si s'hagués de poder respondre de cada minut del dia. Cada moment lliure se suposava que s'havia de dedicar a reclutar nous membres, i el director verificava periòdicament els resultats en aquest sentit. Els numeraris pràcticament no tenien ni un minut al dia per pensar per si mateixos.

A la residència, els vespres eren tranquils. Els escassos dies com aquell que en Luis tornava d'hora de la feina, li agradava estirar les cames una mica, i de vegades feia un breu passeig entre les obligacions «familiars». També era un lector àvid, una passió que intentava compartir amb els homes amb els quals vivia. Als membres numeraris els estava prohibit fer-se regals entre ells, ni que fossin objectes petits, però ell tenia el costum de comprar llibres per a la residència,⁴² i els deixava a la sala d'estar per als altres membres. La seva benevolència a vegades era motiu de frustració per al director, el cap nominal de la residència i responsable de fer que s'observessin les regles en tots els aspectes de la vida quotidiana.

Molts dels deures del director giraven simplement entorn de mantenir l'aparell de control sobre els residents. Cada dia al matí havia de repassar la premsa per censurar qualsevol informació sensible,⁴³ i també havia de portar un registre detallat de tot el que succeïa a la residència, que era traslladat a la seu regional de l'Opus Dei a Madrid.⁴⁴ Altres obligacions estaven més relacionades amb certes obsessions i paranoies particulars del fundador, el qual, malgrat que feia gairebé trenta anys que era mort, encara determinava la vida quotidiana de les residències de l'Opus Dei arreu del món. El director tenia l'obligació de tallar el subministrament de gas de la xarxa cada nit,⁴⁵ tenir els llibres de reglament intern tancats amb pany i clau a la seva oficina⁴⁶ perquè no anessin a parar a mans equivocades, i portar el registre per a la seu regional detallant quant es gastava en menjar.⁴⁷ S'havia creat un sistema complex per enviar aquests informes. No s'havia de confiar en les trameses per correu ordinari, en el sentit que qualsevol comunicació amb la seu regional s'havia de lliurar en

mà.⁴⁸ En el cas de les residències de Madrid, això no costava gaire, però les que eren més lluny havien d'enviar numeraris que feien de correu. Com a picada d'ullet a la paranoia del fundador amb la seguretat en les comunicacions —i per assegurar-se que no sortís mai res de comprometedor a fora—, les directrius s'havien actualitzat per especificar que no s'havia d'utilitzar el telèfon ni el correu electrònic per comunicar-se amb la seu regional.⁴⁹

Els llibres que en Luis portava a casa sovint posaven el director en una posició difícil. El que els numeraris podien llegir i no podien llegir estava controlat rigorosament, i tots els llibres tenien una puntuació entre l'1 i el 6 —l'1 indicava que aquell llibre el podia llegir qualsevol, i la gradació seguia fins al 6, per a llibres prohibits, excepte si el cap de l'Opus Dei havia concedit un permís especial. Gustave Flaubert, James Joyce, Jack Kerouac, Stephen King, Doris Lessing, Karl Marx, Toni Morrison, Harold Pinter, Philip Roth, Bertrand Russell, Gore Vidal i Tennessee Williams es comptaven entre centenars de llibres classificats amb un 6. A Roma, un departament especial s'encarregava d'emetre les qualificacions,⁵⁰ les quals eren registrades en una base de dades enorme i distribuïdes en CD-ROM a totes les residències de l'Opus Dei d'arreu del món. Malauradament per al director, els títols que en Luis escollia a la llibreria eren tan nous que molts encara no havien estat classificats a Roma, de manera que allò li suposava un compromís. De tant en tant, el director havia de «fer desaparèixer» alguns dels llibres que en Luis portava a casa perquè els altres membres no quedessin moralment tacats. Però aquest no era l'únic acte subversiu d'en Luis. Oficialment, als numeraris en general només se'ls permetia veure una pel·lícula al mes —i així i tot, havia de ser una producció aprovada per Roma—,⁵¹ però en Luis veia pel·lícules tot sovint al projector que tenia al despatx.⁵² Era un secret sabut per tothom, i un fet que normalment no hauria estat consentit entre els altres residents,⁵³ que eren animats a informar l'un de l'altre sobre la infracció més minsa, com a acte amorós de «correcció fraternal».⁵⁴

Però a en Luis li deixaven fer la seva. A altres numeraris els superiors els havien dit específicament que el deixessin tranquil.⁵⁵ Hi havia un bon motiu per no contrariar-lo. Anys enrere, l'opressió de la vida diària a la residència l'havia sobrepassat, i l'havia empès a passar gran part de la setmana vivint sol a la muntanya. Aquesta conducta normalment no estava permesa, però la comissió regional havia conclòs que, atesa la importància de Don Luis per a les operacions financeres de l'Opus Dei, era més prudent fer els ulls grossos amb ell que arriscar-se a fer-lo enfadar més i que sortís de l'organització. Però en Luis havia estat obligat a abandonar aquella independència set anys abans, quan la policia va donar la veu d'alarma sobre una suposada trama d'ETA per segrestar-lo al seu retir a la muntanya. Des de llavors, havia tornat a viure a la residència, encara que de mal grat.

A la segona planta, hi havia penjat un quadre de sant Nicolau de Bari. Es deia que aquell sant, nascut en una família grega acabada del segle III dC, havia obrat molts miracles —havia calmat una tempesta al mar, havia salvat soldats d'una execució injusta i havia destruït un arbre posseït per un dimoni—, però la seva celebritat potser es devia, més que res, al fet que havia salvat la virtut de tres germanes el pare de les quals, abans devot, s'havia malgastat els diners dels seus dots després de sucumbir a les temptacions del dimoni i, a conseqüència d'això, les noies s'enfrontaven a una vida de prostitució quasi segura. Sant Nicolau, després de sentir parlar de la seva situació, un dia al vespre va llançar una bossa de monedes d'or a casa de les noies, per la finestra, uns diners que el pare va destinar al dot per casar la filla gran. Més endavant, Nicolau va repetir aquest acte de generositat per a les altres dues germanes. El pare el va enxampar al tercer intent, però havia jurat mantenir-li el secret. Amb el pas dels anys, el relat va passar a la tradició oral, i sant Nicolau al final va ser tan cèlebre com el Pare Noel. Dins l'Opus Dei, també s'havia convertit en una figura venerada. Al principi, el fundador de l'Opus Dei, Josemaría Escrivá, havia resat a sant Nicolau de-

manant-li que intercedís en les necessitats econòmiques del moviment,⁵⁶ i havia estipulat ben clar que a cada residència hi havia d'haver un retrat del sant en una paret. Però sant Nicolau tenia un significat particular a la residència de Mirasierra. En Luis, que igual que el sant havia nascut en una família acabada, de jove havia fet la promesa que la missió de la seva vida seria alliberar el fundador de qualsevol preocupació pecuniària.⁵⁷ Va tenir tant d'èxit en aquesta empresa que Escrivà de vegades es referia a en Luis, en to de broma, com «el meu sant Nicolau».⁵⁸ El fundador de l'Opus Dei sens dubte no s'adonava de la ironia que les bosses de monedes d'or generades per aquest sant Nicolau contemporani eren emprades per atrapar noies en una vida de servitud, en lloc d'alliberar-les-en. A en Luis li agradava delectar-se en aquest sobrenom, ja que passava les setmanes de vacances de l'estiu visitant diferents capelles⁵⁹ d'arreu del país dedicades a sant Nicolau.

Cap a les nou del vespre, els homes es congregaven al menjador per fer un sopar senzill preparat per les dones que vivien al costat. Durant l'àpat, els homes compartien petites tafaneries del dia a dia, encara que en Luis gairebé no parlava de la feina al banc. Alguns temes estaven estrictament prohibits: en cap circumstància els membres numeraris podien parlar entre ells i sense tabús de la direcció de l'Opus Dei.⁶⁰ Aquesta norma era una altra manera de garantir la disciplina a les files de l'organització, així s'impedien les discussions obertes sobre els meticulosos reglaments que regien tots els aspectes de la seva vida en comú i s'evitava que sorgís qualsevol dissidència col·lectiva entre els residents. Se suposava que el director era l'única persona que sabia com funcionava realment la maquinària del govern de l'Opus Dei, però les coses eren diferents a la residència de Mirasierra. Atesa la importància que tenia dins del moviment, en Luis sovint estava més ben informat que el director. Viatjava a Roma amb freqüència per reunir-se amb membres del consell general de la ciutat.

Bona part de les converses a l'hora de sopar, i després a la sala d'estar, giraven entorn del reclutament de membres nous.

Dels numeraris s'esperava que sempre estiguessin preparant algú per reclutar-lo com a membre. La idea era que cada un d'ells tingués uns quinze candidats en els quals treballés activament, i cada nit, al voltant de la taula, es posaven al dia entre ells sobre si aquests homes i nois estaven gaire a punt o no de «xiular» —l'expressió pròpia que tenien per demanar a algú que entrés a l'Opus Dei—. A diferència de l'Església catòlica en general, que estava oberta a tothom, l'Opus Dei era selectiu amb els seus afiliats. Era important que els possibles membres projectessin la imatge adequada: no necessàriament de devoció o de ser pietós, sinó d'èxit mundà. Als numeraris se'ls donava instruccions concretes d'evitar qualsevol persona de caràcter nerviós,⁶¹ incloent-hi, curiosament, qualsevol que tingués antecedents de somnambulisme. També se'ls avisava que anessin amb compte amb qui li pogués costar físicament viure formant part d'una «família».⁶² Això era com un codi per evitar persones amb una discapacitat evident, i es feia ressò dels comentaris fets pel líder de l'Opus Dei uns quants anys abans en un aplec a Itàlia, durant el qual va dir que el noranta per cent dels infants amb una discapacitat havien nascut de pares que no havien mantingut el cos «net» abans del matrimoni.⁶³ Era preferible fer una revisió mèdica abans d'admetre qualsevol persona formalment,⁶⁴ així l'Opus es podia assegurar que ningú no es convertiria en una càrrega en termes econòmics. També se'ls dissuadia de reclutar ningú que tingués males notes,⁶⁵ o que fos fill il·legítim.⁶⁶ Als numeraris els deien que els joves podien ser membres «aspirants»⁶⁷ a partir dels catorze anys i mig, ja, i els recordaven que no era obligatori consultar-ho als pares prèviament. Aquestes qüestions s'havien de sotmetre a la comissió regional perquè les valorés.⁶⁸ A en Luis, per la seva banda, li agradava visitar una residència universitària propera on solia fer una xerrada sobre etiqueta als joves, mentre pelava una taronja amb una cullera.⁶⁹ No se sap ben bé quants joves va reclutar d'aquesta manera però, vist l'impacte que tenia la feina que feia al banc en la tasca de captació de membres per a l'Opus

Dei arreu del món, no el pressionaven gaire pel que feia als resultats.

Després del sopar i de la reunió a la sala d'estar, arribava l'hora de l'últim ritual en comú del dia, recitar el *Preces*, un conjunt de pregàries escrites en llatí que havien estat pensades pel fundador i que eren específiques de l'Opus Dei. Novament, els homes baixaven a la capella, ocupaven el seu lloc als bancs i s'agenollaven tots alhora.

«*Ad Sanctum Iosephmaríam conditórem nostrum*», cantava el capellà.

A sant Josepmaria, el nostre fundador.

«*Intercede pro filiis tuis ut, fideles spirítui Óperis Dei, labórem sanctificémus et ánimas Christo lucrifácere quærámus*», cantaven els numeraris agenollats, a l'uníson.

Intercedeix pels nostres fills a fi que, sent fidels a l'esperit de l'Opus Dei, puguem santificar la nostra obra i intentar guanyar ànimes per a Jesucrist.

Després de les pregàries pel Papa i pel bisbe local, els numeraris cantaven una pregària amb un propòsit evident: recalcar la importància de la unitat —i l'obediència— dins les files.

—Cada regne dividit contra si mateix serà destruït —cantava el capellà.

—I cap ciutat ni casa dividida contra si mateixa persistirà —entonaven els homes.

—Resem pels nostres benefactors —cantava el capellà.

—Concedeix la vida eterna, Senyor, a tots els que fan el bé en nom teu —salmodiaven els homes en resposta—. Amén.

La pregària, amb aquesta crida a la vida eterna dels benefactors de l'Opus Dei, era especialment emotiva per al president del Banco Popular. En termes financers, en Luis era el principal benefactor de tota la història del moviment —havia estat la font de la seva estabilitat econòmica durant gairebé cinc dècades—. El seu clam per la vida eterna era fort. Ara bé, que el sistema que havia creat, la xarxa oculta d'empreses que generava milions cada any per a l'Opus Dei, perdurés quan ell

ja no fos al món, no era segur, ni de bon tros. Quan es va agnollar aquell agradable vespre de juny, en Luis devia saber que el temps se li acabava —si més no, al banc, i segurament, al món.

—*Pax* —va cantar el capellà.

—*In ætérnum* —respongueren ells.

A sis mil quilòmetres d'allà, a Washington D.C., una altra figura destacada de l'Opus Dei havia desaparegut misteriosament de la vista del públic. Charles John McCloskey III era un capellà de cinquanta anys que havia passat la infantesa a Falls Church, Virgínia, en una població petita dels afores de Washington, amb uns ulls blaus penetrants, celles negres espesses i uns cabells prematurament platejats pentinats amb cura cap a un costat. El pare C. John, com tothom el coneixia, era una figura popular de l'elit catòlica de la ciutat. Era un capellà sense parròquia, que vivia en una residència de l'Opus Dei per a homes numeraris de Kalorama Heights,⁷⁰ en un barri benestant preferit per diplomàtics i persones influents. Wyoming House era una mansió de quatre plantes construïda als anys vint, amb dotze habitacions i deu banys,⁷¹ i s'enorgullia de tenir per veïnes les ambaixades de Tailàndia i el Iemen.⁷² L'Opus Dei havia comprat la finca un parell d'anys abans amb una donació d'uns quants milions de dòlars provinents d'una font no revelada.

La forma de vida no era l'única faceta poc convencional de l'existència del pare McCloskey. Havia començat la carrera a Wall Street, on havia treballat per Merrill Lynch com a agent de canvi i borsa durant el boom i la crisi borsaris de finals de la dècada de 1970. Es dedicava a trucar a possibles clients, afinant les tàctiques de venda d'alta pressió que més endavant el transformarien en un dels reclutadors més efectius de l'Opus Dei.

McCloskey, profundament religiós, va entrar a l'Opus Dei de jove, i al principi s'havia proposat, com la majoria de membres, servir Déu com a laic amb un ofici normal, en el

seu cas a Wall Street. Però de cop i volta va deixar la feina l'estiu del 1978, després de rebre una carta d'Álvaro del Portillo —a qui havien nomenat president general de l'Opus Dei després de la mort del fundador, uns tres anys abans— en què proclamava que el moviment necessitava que es fes capellà. Aquests pronunciaments des de Roma no eren un fet inhabitual entre membres numeraris com McCloskey, a qui sovint demanaven, d'improvís, que se n'anessin a viure a una altra ciutat, o que deixessin la feina per acomplir les necessitats més recents del moviment. Era una vida d'obediència.

Primerament, va anar a Roma, on encara es plorava el traspass sobtat de Joan Pau I, mort quan feia tan sols trenta-tres dies que era papa. El seu funeral va tenir lloc un parell de dies després de l'arribada del nord-americà.⁷³ Després es va traslladar a Pamplona, seu d'una universitat de l'Opus Dei finançada per Luis Valls-Taberner i el Banco Popular, i centre de formació per excel·lència de capellans afiliats al moviment. McCloskey intentà racionalitzar l'abandonament de la carrera en termes pseudoeconòmics. «No fugia del món pervers de Wall Street..., sinó que més aviat va ser canviar de professió per servir d'una altra manera⁷⁴ —explicava—. Suposo que es podria dir que em dedicava dins del sacerdoci a vendre un producte millor, en el qual els guanys són infinits».⁷⁵

Tres anys més tard, McCloskey va ser ordenat en una cerimònia a Torreciudad,⁷⁶ un gran temple de l'Opus Dei a prop dels Pirineus, a la qual van assistir els seus pares, una tia i un oncle, que havien fet el viatge des de Falls Church. En acabat, tots cinc van recórrer el trajecte de sis hores fins a Madrid amb cotxe, on van visitar la seu de l'Opus Dei d'Espanya, tan sols unes quantes illes de cases al nord del Banco Popular. En tornar-se'n als Estats Units, McCloskey se'n va anar a viure a una residència de numeraris de l'Upper West Side de Nova York, i més tard es va traslladar a Princeton, el 1985, per servir com a capellà universitari. Allà, aviat va adquirir la reputació de paladí «descarat» dels valors catòlics tradicionals —un capellà conservador estricte que expressava a raig

opinions controvertides sobre els anticonceptius, l'avortament i l'homosexualitat amb una arrogància que duia el segell distintiu de Wall Street.

«Un catòlic liberal és un contrasentit»,⁷⁷ explicava als estudiants mentre els aconsellava sobre quines assignatures havien d'escollir i quines no en funció de la valoració que ell feia de l'actitud teològica del professor que impartia l'assignatura, i també de fins a quin punt les opinions del professor s'alineaven amb les seves i amb les de l'Opus Dei. Reconeixia que lliurava una batalla àrdua al campus d'una de les millors universitats del país, on als estudiants els interessava més escoltar Madonna o AC/DC que no la paraula de Déu. En to de broma, es referia al seu càrrec de capellà com «la missió pagana més exòtica del territori»⁷⁸ quan parlava amb altres capellans a qui havien destinat a l'Àfrica o a l'Àsia.

No sempre era tan frívol pel que feia a les dificultats per connectar amb els estudiants, a qui descrivia amb ressentiment com «un grup selecte de persones» criades per «famílies petites marcades per l'egoisme anticonceptiu».⁷⁹ De vegades, la seva opinió de la població de Princeton revestia un to funest. «Els valors de la universitat d'elit laica són radicalment anticristians —advertia—. Són els heralds de la cultura de la mort. Creen la cultura de la mort. Aquí és on es planten les llavors. Veus el que ens espera tan sols mirant l'ambient que hi ha aquí ara: hedonista, naturalista i laïcista».⁸⁰ Com caldria esperar, les seves opinions i manera de fer agressives molestaven a molta gent del campus. Un grup d'estudiants es van començar a reunir periòdicament⁸¹ per pressionar perquè l'acomiadessin. Durant cinc anys de controvèrsies, McCloskey es va mantenir ferm. La gota que va fer vessar el got va ser una discussió en públic amb una còmica per un número que tractava de sexe segur i feminisme. El 1990 per fi van expulsar McCloskey.⁸² Però no se'n va anar gaire lluny, sinó que es va traslladar a una residència de numeraris que era a tan sols deu minuts a peu del campus principal de Princeton, al carrer Mercer, i que l'Opus acabava de comprar després que la pro-

pietària anterior —una dona gran— fou trobada assassinada al soterrani.⁸³ Des d'allà, va continuar la capellania no oficial.

Anys després, el 1998, McCloskey va rebre una trucada telefònica⁸⁴ dels seus superiors de l'Opus Dei que anunciaria la seva gran eclosió. Recentment, havien encomanat a la prelatura una llibreria petita i poc concorreguda, i una capella contigua al centre de Washington. Però el capellà que hi havien enviat perquè se n'ocupés s'havia posat malalt, i necessitaven un substitut. Malgrat la seva fama d'agitador —o potser a causa d'això—, havien escollit McCloskey per a aquell càrrec. A primers de l'any següent, als quaranta-quatre anys, se'n va anar a viure a la capital per fer de director del Centre d'Informació Catòlica, decidit a transformar aquella entitat ensofocada i pràcticament intranscendent en un centre espiritual, intel·lectual i polític dinàmic.

Ben aviat hi va deixar empremta, en convertir tot un seguit de personalitats destacades de Washington al catolicisme —i, en concret, a la interpretació ultraconservadora que en feia l'Opus Dei—. En el decurs dels cinc primers anys que va ser a la capital, McCloskey va ser responsable personalment de la conversió⁸⁵ de Newt Gingrich, president de la Cambra; Robert Bork, jutge candidat al Tribunal Suprem, i diversos congressistes i destacats analistes polítics com Robert Novak i Larry Kudlow. Aviat els fidels afluïen en massa a la missa de migdia del CIC, que ràpidament es va convertir en el Qui és Qui de l'elit catòlica de Washington. Al bell mig de tot plegat, hi havia McCloskey, que celebrava la missa, oïa en confessió i oferia orientació espiritual al seu ramat, el qual era animat a seguir el seu «Pla de Lectura Catòlic per a tota la Vida». El centenar de llibres, si fa no fa, que incloïa la llista —entre ells, obres de Dante, Tolkien i del fundador de l'Opus Dei— es podien trobar tots a la llibreria del Centre d'Informació Catòlica.

Els fidels no eren l'únic que entrava a raig durant aquells anys: aviat els diners van començar a afluir en gran quantitat, també. A més a més de pesos pesants de la política, Mc-

Closkey també va convertir alguns grans noms del món dels negocis⁸⁶ —entre ells, l'editor conservador Alfred Regnery, el financer i antic candidat a governador de l'estat de Nova York Lewis Lehrman i el conseller general de Tyco International, Mark Belnick—. Amb les butxaques ben plenes, McCloskey va traslladar el Centre d'Informació Catòlica a unes instal·lacions més grans del carrer 15.

Aviat al CIC també se li van fer petites aquelles instal·lacions, i l'abril del 2002 es va instal·lar en un altre local del carrer K. Situava el centre, doncs, al cor dels enormes grups de pressió que intentaven influir en els senadors i els congressistes. El trasllat va coincidir amb un escàndol enorme a l'Església catòlica. Va començar amb tot un seguit d'articles a *The Boston Globe* que denunciaven casos d'abús sexual infantil succeïts dècades enrere, i en els quals estaven implicats cinc capellans de la ciutat. La notícia va provocar indignació, i el processament dels cinc homes implicats, però l'escàndol no es va aturar aquí: durant els mesos següents van aparèixer més víctimes. L'equip d'investigació Spotlight del *Globe* va continuar la recerca i va descobrir una àmplia operació d'encobriment que es podia rastrejar fins al capdamunt de la jerarquia de l'arxidiòcesi —el mateix cardenal hi estava implicat, i va dimitir—. Al final, més de cinc-centes víctimes van interposar una demanda contra cent cinquanta capellans.

McCloskey, que no era dels que defugien la controvèrsia, va clissar una oportunitat, i ben aviat es va erigir en el clergue a qui havien de recórrer els periodistes que intentaven injectar una mica d'«equilibri» en el debat —els qui buscaven algú que defensés l'Església—. De seguida es va convertir en un habitual en els programes televisius sobre l'escàndol pels abusos sexuals a Boston, i va sortir a *Nightly News* de l'NBC, a la CNN, l'MSNBC i en programes com *Crossfire*, *Dateline* i *Meet the Press*. Era una estratègia arriscada, que se li podia haver girat en contra fàcilment, però la seva defensa de l'Església davant de la reacció negativa creixent del públic semblava que l'enlairava dins dels cercles conservadors catòlics.

Molts veien el seu enfocament combatiu i temerari com una cosa que necessitaven des de feia molt de temps en la batalla contra el progressisme que es lliurava a la societat en general i dins de l'Església, amb l'Opus Dei a l'extrema dreta d'aquella lluita. Per als seus defensors, McCloskey personificava un nou despertar de la missió original evangelitzadora de l'Església, que guanyaria milions de nous conversos i retornaria el catolicisme a les seves arrels tradicionalistes. «És exquisida, deliciosa, la ironia —diria McCloskey dels catòlics progressistes que defensaven el dret a l'avortament o que consentien els matrimonis civils gais—. Aquesta mena de gent, aquests catòlics de nom, no hi seran d'aquí vint o trenta anys».⁸⁷

Així que hi hagué una commoció enorme quan, havent assolit l'apogeu de la fama, McCloskey de cop i volta va desaparèixer sense previ avís de Washington a finals del 2003. Ja no celebrava misses ni confessava, i ja no anava al Centre d'Informació Catòlica, el dinàmic centre espiritual i intel·lectual que havia transformat gairebé ell sol. Al principi, molts van atribuir la seva absència a possibles problemes de salut: l'home tenia una relació difícil amb l'alcohol, que es remun-tava a l'època que havia estat a Princeton. Però després la gent es va començar a ensumar que potser passava alguna altra cosa. ¿Potser l'Opus Dei, conegut pel seu secretisme i discreció, al final s'havia cansat de la seva manera de fer impulsiva i descarada? ¿Potser des de la seu de Roma havien notat que el vent bufava a favor de l'escàndol pels abusos sexuals i havien decidit que la defensa que feia McCloskey dels capellans acusats era un perill?

Aquestes teories anaven lluny d'osques. De fet, McCloskey havia fugit del país sense fer soroll arran d'unes acusacions en contra seva per agressió sexual. Primerament, una feligresa havia interposat una denúncia contra ell feia més d'un any. La víctima, una dona de quaranta anys i membre de l'Opus Dei, s'havia adreçat al pare C. John cercant ajuda per als seus problemes maritals. Ell li va oferir assessorament al seu despatx del CIC, però diverses vegades durant i després de les sessions

en va abusar sexualment⁸⁸ —posant-li les mans als malucs, arrambant-se-li, fent-li petons als cabells i acaronent-la—. «Irradiava una santedat absoluta, bondat, preocupació per mi i carisma —va dir ella—. Em va convèncer que jo necessitava que m'abracessin, i era veritat, és clar, però jo necessitava que m'abracés el meu marit, no ell».⁸⁹ McCloskey també li va fer preguntes detallades sobre la seva vida sexual amb el marit, i a vegades l'alè li feia pudor d'alcohol.

La dona recordava haver pensat: «Estic boja? No pot ser que això estigui passant. Ell sabia quins botons havia de pitjar, i llavors em va deixar anar, va posar serenament la sotana damunt l'escriptori i em va preguntar: "Quan voldràs que tinguem la sessió següent?"». Després d'un primer abús, ella va expressar la vergonya i la culpa que sentia pel que havia passat la vegada següent que es va confessar amb ell. McCloskey la va absoldre del pecat sense reconèixer el seu. En aquella època, continuava concedint entrevistes en què defensava els capellans acusats d'abús sexual, alhora que reclamava que se'ls respectés la intimitat. Al final, la víctima va anar a veure un altre capellà de l'Opus Dei, que li va dir que no ho expliqués a ningú «perquè ell ho pogués arreglar».⁹⁰

Durant més d'un any després que la dona informés per primera vegada dels abusos al capellà de l'Opus Dei de Virgínia, aparentment no va passar res.⁹¹ McCloskey continuava la seva tasca al Centre d'Informació Catòlica. «Estimo l'Opus Dei⁹² —va dir la dona de la qual havia abusat—, però jo estava atrapada en aquell encobriment. Em vaig anar a confessar pensant que feia alguna cosa per temptar aquell home sant a travessar certs límits». Però quan un altre capellà la va animar a emprendre accions legals⁹³ contra McCloskey, de sobte l'Opus Dei es va veure obligat a actuar. Tement el pitjor —per al pare C. John i per a si mateixos—, van enviar McCloskey a Londres, on es van fer preparatius per amagar-lo en una residència de l'orde en un barri residencial de Hampstead. McCloskey tenia una excusa per a qualsevol que li fes preguntes:⁹⁴ deia que s'havia agafat un temps sabàtic i que havia anat a Europa

per escriure un llibre sobre evangelització, encara que això no ho van comunicar mai a la seva congregació de Washington.

La veritat és que l'Opus Dei tenia un gran interès a silenciar tant com fos possible qualsevol notícia sobre McCloskey. Les denúncies contra el seu capellà més preeminent no podien haver aparegut en un moment pitjor. La queixa inicial s'havia presentat tan sols unes setmanes després de la canonització del fundador. Era un moment de consolidació de l'Opus Dei, un segell de qualitat del Vaticà, una legitimació de la santedat del moviment i del seu fundador, que d'ara endavant seria conegut com sant Josepmaria. La canonització prometia donar un fort impuls a l'Opus Dei, que ja feia ostentació de congregar uns noranta mil membres arreu del món —sobretot als Estats Units, un país durant molt de temps cobert pel fundador recentment consagrat—. Després de cinc dècades d'intents —i fracassos— de guanyar influència als Estats Units, l'Opus Dei, per mitjà del pare McCloskey, per fi havia irromput als passadissos del poder. Just abans que les denúncies afloessin, ell s'havia jactat a *The New York Times* de la creixent dimensió del moviment als Estats Units: «Cada vegada és vist com més majoritari i més normal —va afirmar—. L'Opus Dei té un cert do en termes de tractar amb persones amb influència».⁹⁵

Els seus progressos al país no es limitaven a Washington. A Nova York, l'Opus Dei acabava d'obrir una seu nacional nova, un edifici de disset plantes de maó i pedra que s'alçava a la cantonada de l'avinguda Lexington i el carrer 34, el qual, amb un cost de setanta milions de dòlars,⁹⁶ simbolitzava les seves ambicions als Estats Units. Arreu del país s'havien creat entorn d'un centenar d'organitzacions sense ànim de lucre, amb centenars de milions de dòlars a l'actiu —plataformes de llançament regional perquè el moviment reclutés més ànimes per a la seva missió, i soldats en la lluita per donar forma al debat públic entorn de l'avortament, el matrimoni entre persones del mateix sexe i l'oració a les escoles.

Les acusacions contra McCloskey van posar en perill tot

això. En el moment precís que l'Opus Dei havia assolit el cim del seu poder —en termes polítics, financers i eclesiàstics—, l'assaltaven dues crisis bessones a Washington i a Madrid, que amenaçaven els fonaments en què s'havia basat aquesta influència. A Madrid, el moviment tenia una lluita entre mans per assegurar la xarxa econòmica que havia impulsat el seu creixement global durant cinquanta anys, i que havien emprat per assegurar la influència a l'escena política i al Vaticà. A Washington, s'enfrontava amb una lluita per mantenir la seva presència als passadissos del poder, la seva influència per donar forma a la legislació i la seva posició en la propera batalla contra l'elit progressista. Aleshores va esclatar una altra bomba: a França, un magistrat va ordenar una batuda a la seu francesa de l'Opus Dei a París,⁹⁷ associada a una investigació en curs per una possible esclavització de noies que havien estat reclutades com a cuineres i dones de la neteja per a membres numeraris d'alguns allotjaments dirigits pel moviment.

El llegat de sant Josepmaria penjava d'un fil.